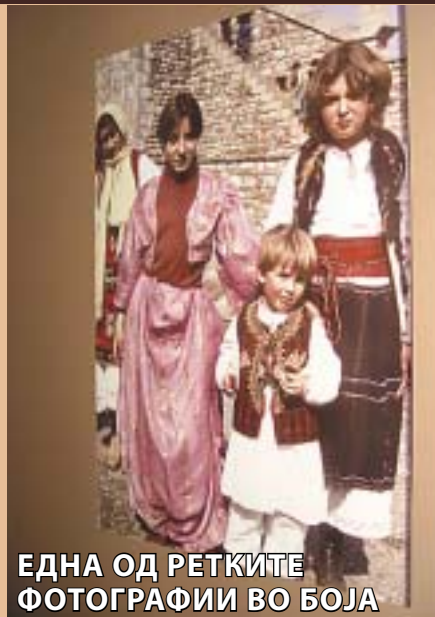

Празнувањето на Прочка со голем семеен ручек, маскирање и амкање било најизразено меѓу двете светски војни, потоа комунистичкиот, атеистички режим празникот го свел на минимум. Последниве десеттина години повторно се забележува масовно прославување на овој голем христијански празник.

Празникот Прочка изобилува со обичаи од кои дел имаат христијанска основа, а некои од нив се поврзани со паганските верувања.

Пишува: Милева ЛАЗОВА

ЕДНА ОД РЕТКИТЕ ФОТОГРАФИИ ВО БОЈА

ЗА ВЕЛИКИ ПОКЛАДИ ДЕВОЈКИТЕ ЧЕСТО СЕ ПРЕОБЛЕКУВАЛЕ ВО РОМСКА НОСИЈА

Изложбата "Празнување на Прочка во Скопје", отворена во Музеј на град Скопје, презентира фотографии направени за христијанскиот празник Прочка и собрани од албумите на старите скопјани - од десеттина скопски семејства - Димитрови, Дончеви, Лазови, Трпчанови, Божиновски, Трпчеви, Николови. Најстарите фотографии се од периодот меѓу двете светски војни, а има и со понов датум, како и фотографии кои неодамна се направени.

Ова е прва изложба посветена на Прочка или на Велики Поклади, што се прославува меѓу големите зимски и почетокот на пролетните празници, како вовед во најдолгиот и најстариот Велигденски пост. Фотографиите се дел од етнолошката збирка на Музејот на Град Скопје, собрани и класифицирани од Боривоје и Ангелина Крстеви. Покрај фотографиите, можат да се видат и оригинални етнолошки експонати, народна носија и градска облека, поврзани со празнувањето на овој празник. Автори на изложбата се етнологот Ангелина Крстева и вишите кустоси етнологи Славица Крстева и Татјана Ѓорѓивска.

Во минатото, на денот на празникот Прочка, често скопјани практикувале

"ПРОСТИ МИ!" -

СТАР ОБИЧАЈ - АМКАЊЕ ЈАЈЦЕ

ЈАНСКИОТ ПРАЗНИК ПРОЧКА

ЦЕЛО СЕМЕЈСТВО ГИ НЕГУВАЛО ОБИЧАИТЕ ЗА ОВОЈ ПРАЗНИК

да се фотографираат кај професионални фотографи, па така на седумдесетина фотографии се гледаат деца и возрасни облечени во народни носии, во облека која се зачувала од предците, но и се позајмувала од околните села и од ромските семејства. Преку изложените фотографии и неколкуте парчиња облека се следат духот и обичаите за празнувањето на Прочка, како што е барањето прошка на помладите од

постарите, пресоблекувањето во народни носии, во облека од претходните генерации или во ромски алишта, како и обичајот наречен амкање варено јајце или растеглива алва. Празнувањето на Прочка со голем семеен ручек, маскирање и амкање било најизразено меѓу двете светски војни, а потоа комунистичкиот, атеистички режим празникот го свел на минимум. Последниве десетина години повторно се забележува

НОСИЈА И ГРАДСКА ОБЛЕКА

"ПРОСТЕНО НЕКА ТИ Е!"

МЛАДИ ЖЕНИ, НО И МАЛИ ДЕЦА СЕ ПРЕОБЛЕКУВАЛЕ ЗА ОВОЈ ХРИСТИЈАНСКИ ПРАЗНИК

масовно прославување на овој христијански празник.

По фотографирањето, пресоблечените возрасни и децата оделе на плоштадот во градот и на главните улици "Краљ Петар" (денешна "Македонија") и улицата "Војвода Путник" (кејот на реката Вардар), каде што според пишувањето на тогашниот весник "Наша стара Србија", од 1927 година, изгледало како на пазар на разнобојни костими и тоалети. Празничната атмосфера се дополнувала со фрлање конфети, улични музичари со народни инструменти, игри и песна.

По Втората светска војна, во редуцирана форма, празникот се прославувал само во круговите на семејствата, а од 60-тите години на минатиот век до денес почнува селективното враќање на стариот начин на прославување, со собирање на плоштадот и на скопското Кале.